

Dosarul nr. 2r-91/19

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (judecător I. Chiroșca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători I. Cimpoi, I. Secrieru și A. Danilov)

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Angela Șveț,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Jalba împotriva Angelei Șveț, intervenient accesoriu Constantin Șveț, cu privire la încasarea datoriei nerestituite a împrumutului, a sumelor bănești și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, împotriva hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2017, Ana Jalba a depus cerere de chemare în judecată împotriva Angelei Șveț, intervenient accesoriu Constantin Șveț, cu privire la încasarea datoriei nerestituite a împrumutului în sumă de 486 082 lei, a sumei de 5 180 euro, a sumei de 2 500 dolari SUA și a cheltuielilor de judecată (vol. I, f.d. 1-5).

Prin hotărârea din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, acțiunea înaintată de Ana Jalba a fost admisă integral (vol. II, f.d. 88-91). S-a încasat în beneficiul Anei Jalba, din contul Angelei Șveț, datoria în sumă de 5 180 euro și 2 500 dolari SUA sau echivalentul acestor sume în lei conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii, și suma de 486 082 lei, datorie solidară cu soțul Constantin Șveț, debitor conform titlului executoriu emis în baza hotărârii din 05 iunie 2015 a Judecătoriei Strășeni, prin care a fost dispusă încasarea de la Constantin Șveț, în beneficiul Anei Jalba, a datoriei nerestituite a împrumutului în sumă de 5 180 euro, 2 500 dolari SUA și 486 082 lei. S-a încasat în beneficiul statului, din contul Angelei Șveț, taxa de stat

în sumă de 18 540, 46 lei, care urmează a fi încasată în mod solidar cu soțul Constantin Șveț, debitor conform titlului executoriu emis în baza hotărârii din 05 iunie 2015 a Judecătoriei Strășeni, prin care a fost dispusă încasarea de la Constantin Șveț, în beneficiul statului, a taxei de stat în sumă de 18 540, 46 lei.

La 24 septembrie 2018, Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, a declarat apel împotriva hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central (vol. II, f.d. 92). Totodată, apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, a solicitat scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația sa materială dificilă.

Prin încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, fiindu-i acordat apelantei Angela Șveț un termen de până la data de 05 decembrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 13 905, 34 lei (vol. II, f.d. 107-111).

La 22 noiembrie 2018, Constantin Șveț a declarat apel împotriva hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central (vol. II, f.d. 113-114). Totodată, apelantul Constantin Șveț a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului și scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Prin încheierea din 26 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea depusă de apelantul Constantin Șveț cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost admisă parțial cererea depusă de apelantul Constantin Șveț cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (vol. II, f.d. 126-131). S-a scutit parțial apelantul Constantin Șveț de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Constantin Șveț, fiindu-i acordat apelantului Constantin Șveț un termen de până la data de 17 decembrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 8 000 lei.

Prin încheierea din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan (vol. II, f.d. 136-141).

La 15 decembrie 2018, apelantul Constantin Șveț a depus cerere suplimentară cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (vol. II, f.d. 150-151).

Prin încheierea din 17 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă parțial cererea depusă de apelantul Constantin Șveț cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (vol. II, f.d. 158-162). S-a scutit parțial apelantul Constantin Șveț de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Constantin Șveț, fiindu-i acordat apelantului Constantin Șveț un termen de până la data de 09 ianuarie 2019 pentru lichidarea neajunsului, și anume: prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 1 000 lei.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Constantin Șveț și s-a intentat procedura de apel (vol. II, f.d. 170).

La 02 ianuarie 2019, Angela Șveț a declarat recurs împotriva încheierii din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău cu admiterea cererii privind scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel (vol. II, f.d. 172).

În motivarea recursului, recurenta Angela Șveț a menționat că prezenta acțiune a reclamantei Ana Jalba are același obiect ca și acțiunea Anei Jalba ce a fost soluționată prin hotărârea din 05 iunie 2015 a Judecătoriei Strășeni, prin care s-a încasat în beneficiul Anei Jalba, din contul lui Constantin Șveț, datoria nerestituită a împrumutului în sumă de 486 082 lei, suma de 5 180 euro și suma de 2 500 dolari SUA, iar în beneficiul statului, s-a încasat din contul lui Constantin Șveț taxa de stat în sumă de 18 540, 46 lei.

Recurenta a precizat că prin încheierea din 17 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă parțial cererea depusă de apelantul Constantin Șveț cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, și anume cuantumul taxei de stat ce urmează a fi plătit de către acest apelant a fost redus până la suma de 1 000 lei.

Recurenta a notat că apelantul Constantin Șveț este soțul ei și că în motivarea cererii privind scutirea de plata taxei de stat, acesta a invocat aceleași motive ca și aceasta.

Astfel, recurenta consideră că a fost discriminată de către instanța de apel și că, prin prisma jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, îi este îngădit accesul la justiție. În particular, recurenta a făcut referire la cauzele Clionov v. Republica Moldova și Tudor-Comerț v. Republica Moldova.

Recurenta a mai indicat că este mama a trei copii minori și a doi copii majori, iar pe tot parcursul verii a urmat tratamente medicale după ce a fost victima unui atac care s-a soldat cu XXXXX. Aici, recurenta a subliniat că din cauza tratamentelor medicale, îi este dificil să se concentreze și nu poate munci.

La 18 ianuarie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimă Ana Jalba copia cererii de recurs depuse de Angela Șveț (vol. II, f.d. 188).

Intimata Ana Jalba nu a depus referință la recursul declarat de Angela Șveț.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

După cum rezultă din actele cauzei, și anume din avizul de recepție nr. DS2035115634AS, la 19 decembrie 2018, recurenta Angela Șveț a recepționat copia încheierii contestate (vol. II, f.d. 167).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta Angela Șveț, care a declarat recursul la 02 ianuarie 2019, s-a conformat prevederilor legale, încadrându-se în termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 425 din Codul de procedură civilă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Angela Șveț urmează a fi respins și a menține încheierea din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele raționamente.

Conform art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul reține că prin hotărârea din 17 septembrie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, acțiunea înaintată de Ana Jalba a fost admisă integral (vol. II, f.d. 88-91). S-a încasat în beneficiul Anei Jalba, din contul Angelei Șveț, datoria în sumă de 5 180 euro și 2 500 dolari SUA sau echivalentul acestor sume în lei conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la data executării hotărârii, și suma de 486 082 lei, datorie solidară cu soțul Constantin Șveț, debitor conform titlului executoriu emis în baza hotărârii din 05 iunie 2015 a Judecătorei Strășeni, prin care a fost dispusă încasarea de la Constantin Șveț, în beneficiul Anei Jalba, a datoriei nerestituite a împrumutului în sumă de 5 180 euro, 2 500 dolari SUA și 486 082 lei. S-a încasat în beneficiul statului, din contul Angelei Șveț, taxa de stat în sumă de 18 540, 46 lei, care urmează a fi încasată în mod solidar cu soțul Constantin Șveț, debitor conform titlului executoriu emis în baza hotărârii din 05 iunie 2015 a Judecătorei Strășeni, prin care a fost dispusă încasarea de la Constantin Șveț, în beneficiul statului, a taxei de stat în sumă de 18 540, 46 lei.

La 24 septembrie 2018, Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul Central (vol. II, f.d. 92). Totodată, apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, a solicitat scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația sa materială dificilă.

Prin încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, fiindu-i acordat apelantei Angela Șveț un termen de până la data de 05 decembrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 13 905, 34 lei (vol. II, f.d. 107-111).

După cum rezultă din actele cauzei, și anume din avizul de recepție nr. DS2035054053AS, la 15 noiembrie 2018, apelanta Angela Șveț a recepționat încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 134).

Astfel, Colegiul subliniază că apelanta Angela Șveț a avut la dispoziție un termen rezonabil, și anume 20 de zile calendaristice, pentru a lichida neajunsurile indicate în încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Art. 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă stipulează că în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

În conformitate cu art. 368 alin. (3) din Codul de procedură civilă, încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.

Colegiul observă că deși în cererea de recurs, recurenta Angela Șveț nu a indicat în mod expres că solicită și casarea încheierii din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, recurenta a formulat critici în privința acestei încheieri pe segmentul respingerii cererii sale de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 17 septembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

Așadar, controlul legalității încheierii din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău presupune, în mod prioritar, atât verificarea faptului dacă apelanta Angela Șveț a lichidat în termen neajunsurile indicate în încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cât și aprecierea temeiniciei respingerii de către instanța de apel a cererii apelantei Angela Șveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Or, dacă instanța de recurs nu se va expune în privința temeiniciei respingerii de către instanța de apel a cererii apelantei Angela Șveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, care în speță constituie o chestiune de drept importantă, atunci acest lucru ar putea conduce la încălcarea articolului 6 alin. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în sensul suprimării dreptului la un proces echitabil, fiind creată percepția că recurenta nu a fost „auzită“.

Astfel, Colegiul relevă că în conformitate cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

În contextul acestei prevederi legale, Colegiul observă că la 24 septembrie 2018, apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, a solicitat scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, invocând situația sa materială dificilă, însă fără a anexa probe.

Art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept teme al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Colegiul evidențiază că probe în dovedirea situației sale materiale dificile, recurenta Angela Șveț a prezentat doar la faza declarării recursului, și anume certificatul de căsătorie seria AM nr. 006433 din 14 mai 1994, adeverința privind membrii gospodăriei nr. 85 din 15 martie 2018, certificatul f/n din

06 decembrie 2018, eliberat de Centrul de Sănătate Zubrești, și un șir de acte medicale (vol. II, f.d. 178-186).

Astfel, documentele nominalizate nu se aflau la dosar la etapa soluționării de către instanța de apel a cererii depuse de apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Aici, Colegiul reliefează că examinarea recursului în Secțiunea 1 din Codul de procedură civilă vizează în exclusivitate verificarea respectării normelor procesuale la emiterea încheierii, iar instanța de apel, soluționând cererea depusă de apelanta Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, cu privire la scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, corect a conchis, în lipsa la dosar a probelor ce ar confirma cu certitudine situația materială dificilă a apelantei Angela Șveț, că această cerere urmează a fi respinsă.

Or, instanța de apel avea obligația de a-și întemeia soluția referitoare la scutirea de plata taxei de stat doar pe baza circumstanțelor pe care nemijlocit le-a constatat, cu atât mai mult că după cum denotă actele cauzei, apelanta Angela Șveț a fost asistată avocatul Igor Stratan, care urma să ia în considerare prevederile art. 85 alin. (4) și 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În ceea ce privește pretinsul tratament diferențiat de către instanța de apel a apelantei Angela Șveț în raport cu apelantul Constantin Șveț, Colegiul reține că cererea apelantului Constantin Șveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru cererea de apel a fost depusă după respingerea de către instanța de apel a cererii apelantei Angela Șveț cu privire la scutirea de la plata taxei de stat. De asemenea, Colegiul observă că apelantul Constantin Șveț a motivat circumstanțele situației sale materiale dificile și a prezentat probele în confirmarea acestui fapt, după cum stipulează art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Însă, la examinarea cererii apelantei Angela Șveț cu privire la scutirea de plata taxei de stat, instanța de apel nu dispunea de nicio probă ce ține de situația materială dificilă a apelantei Angela Șveț și nici nu putea, în mod rezonabil, să anticipeze probele, care au fost ulterior prezentate de către apelantul Constantin Șveț.

Colegiul reține că situația care a determinat respingerea cererii apelantei Angela Șveț cu privire la scutirea de plata taxei de stat a fost determinată de lipsa de diligență a acestei apelante, care nu a ținut cont de prevederile art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, adică nu a prezentat în timp util probele necesare.

În continuare, Colegiul evidențiază că în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Aici, Colegiul conchide că instanța de apel trebuia să aplice sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de apel depuse de Angela Șveț, reprezentată de avocatul Igor Stratan, având în vedere constatarea cu certitudine a neîndeplinirii în termen de către apelanta Angela Șveț a indicațiilor instanței de apel din încheierea din 08 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adică a omisiunii de a depune, până la data de 05 decembrie 2018, apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 13 905, 34 lei.

Colegiul reține că dreptul la acces liber la justiție nu este absolut, ci unul care poate implica anumite limitări instituite de stat, inclusiv prin prisma impunerii exercitării unei căi de atac în justiție cu taxă de stat, limitarea dată fiind în concordanță cu art. 6 par. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu art. 20 din Constituția Republicii Moldova dacă este adiacentă scopului urmărit și proporțională situației care a determinat-o.

În speță, scopul urmărit de legiuitor este de a colecta fonduri pentru bugetul public și de a limita exercitarea abuzivă de către justițiabili a căilor de atac, fiind bazat pe rațiuni care vizează buna administrare a justiției.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Angela Șveț urmează a fi respins și a menține încheierea din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Angela Șveț

Se menține încheierea din 10 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Jalba împotriva Angelei Șveț, intervenient accesoriu Constantin Șveț, cu privire la încasarea datoriei nerestituite a împrumutului, a sumelor bănești și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan